

POPULARNONAUKOWE STRESZCZENIE PROJEKTU

Choć w ostatnich dziesięcioleciach rośnie liczba państw przeprowadzających wolne i regularne wybory, często wiele do życzenia pozostawia ich uczciwość. Rozwija się bowiem zjawisko manipulacji wyborczych, wykraczających znacznie poza zwykłe fałszerstwa. Głównym celem badań jest analiza wpływu tych manipulacji na rejimy polityczne państw (przede wszystkim tzw. hybrydowe – znajdujące się pomiędzy demokracją a autorytaryzmem), wraz z zarysowaniem prognozy co do ich możliwych przemian. Badacze będą się koncentrować na zagadnieniu zachowywania uczciwej rywalizacji partii politycznych i równych szans w przejmowaniu władzy. Wybór tego tematu wynika przede wszystkim z obserwowanego dynamicznego rozwoju różnego rodzaju nadużyć wyborczych – dotyczących prawa, preferencji wyborców i samego głosowania, które faworyzują pojedyncze siły polityczne i zaczynają wpływać na różne elementy systemu politycznego, np. na dominację jednej partii politycznej, co w dłuższym czasie może doprowadzić do niedemokratycznych zmian. Politolodzy zauważyli w ostatnich latach to zjawisko i rozwinęli przede wszystkim studia teoretyczne. Jednak nie przeprowadzili dogłębnych badań konkretnych przypadków, które uwzględniłyby ich porównanie i nie podjęli szerszych rozważań na temat wpływu manipulacji na przemiany ustrojowe.

Temu będzie służyć niniejszy projekt. Głównym przedmiotem badań będzie Turcja w okresie samodzielnych rządów jednego ugrupowania – Partii Sprawiedliwości i Rozwoju (AKP) w latach 2002-2015 jako jeden z najlepszych przykładów do wskazania nadużyć wyborczych i ich wpływu na przekształcenia reżimu politycznego. Jednak badacze – politolodzy zajmujący się od wielu lat polityką turecką i obserwujący od dłuższego czasu wybory w Turcji, będą też rozpatrywali podobne przykłady państw (głównie z Europy Wschodniej i Ameryki Łacińskiej) dla pełniejszego zweryfikowania postawionych hipotez, na czele z tymi zakładającymi, że nieuczciwe praktyki wyborcze prowadzą do istnienia tzw. reżimów granicznych, które balansują między reżimami hybrydalnymi a autorytarnymi, ale ze względu na wzrost manipulacji wyborczych stopniowo zmiernają w kierunku tego drugiego rodzaju reżimów.

Trwające dwa lata badania będą prowadzone z wykorzystaniem bogatej literatury polskiej i anglojęzycznej (w mniejszym stopniu tureckiej) oraz dostępnych baz danych/raportów dotyczących wyborów, ich uczciwości i demokracji. Poza tym przeprowadzone zostaną wywiady z: tureckimi politykami, przedstawicielami organizacji monitorujących wybory, ekspertami ds. prawa wyborczego, wyborów i demokratyzacji w Turcji. Wyniki częściowe badań zostaną przedstawione na specjalnej stronie internetowej, zawierającej też najważniejsze informacje o projekcie. Końcowe rezultaty zostaną opublikowane w monografii w języku angielskim w jednym z prestiżowych wydawnictw publikujących książki w tym języku. Rezultaty prac na danym etapie będą konsultowane z ekspertami z Polski i zagranicy.